

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 478/2023-58

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovenskej republiky**, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/28/2022 z 27. apríla 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/28/2022 z 27. apríla 2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/28/2022 z 27. apríla 2023 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 478/2023-17 z 28. septembra 2023 ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy uznesením najvyššieho súdu. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

II.

Skutkové východiská

3. Žalobca si voči sťažovateľke žalobou doručenu Okresnému súdu Pezinok 28. februára 2014 uplatnil nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (uznesením o vznesení obvinenia žalobcovi) podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) v sume 5 962,22 eur s príslušenstvom. Škoda predstavuje žalobcom vynaložené trovy obhajoby v trestnom konaní, v ktorom bol žalobca právoplatne oslobodený spod obžaloby.

4. Okresný súd rozsudkom č. k. 5C/224/2014-138 z 3. októbra 2018 konanie v časti zaplatenia úroku z omeškania vo výške 5,75 % ročne zo sumy 5 962,22 eur od 11. júla 2013 do 25. decembra 2013 zastavil. Sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 137,78 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,75 % ročne zo sumy 137,78 eur od 26. decembra 2013 do zaplatenia. Zamietol návrh v časti istiny 5 824,44 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,75 % ročne zo sumy 5 824,44 eur od 26. decembra 2013 do zaplatenia. Sťažovateľke voči žalobcovi priznal náhradu trov súdneho konania. Okresný súd konštatoval, že uznesenie o vznesení obvinenia z 2. júna 2003 bolo žalobcovi doručené 16. júna 2003. Premlčacia doba podľa § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. začína plynúť samotným doručením nezákonného rozhodnutia, ak ale súčasne už škoda vznikla. Keďže škoda reálne vznikla až zaplatením žalobcom advokátovi 13. júna 2013, premlčacia doba neuplynula, námietka premlčania sťažovateľky je neúčinná. Žalobca bol spod obžaloby právoplatne oslobodený 6. septembra 2012, škodové konanie bolo dokončené zaplatením odplaty advokátovi 13. júna 2013, trojročná subjektívna premlčacia doba podľa § 22 ods. 1 druhej vety zákona č. 58/1969 Zb. začala plynúť 13. júna 2013 ako dňom vzniku škody. Žaloba bola podaná 28. februára 2014, objektívna ani subjektívna premlčacia doba neuplynula.

5. Proti zamietavej časti rozsudku okresného súdu podal odvolanie žalobca a proti vyhovujúcej časti podala odvolanie sťažovateľka. Krajský súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. 16Co/27/2019 z 31. augusta 2021 rozsudok okresného súdu v napadnutej vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu zamietol. V zamietajúcej časti rozsudok okresného súdu potvrdil. Sťažovateľke priznal voči žalobcovi plný nárok na náhradu trov konania. Krajský súd dospel k záveru, že žalobcom uplatnený nárok je premlčaný. Uznesenie o vznesení obvinenia bolo žalobcovi doručené 16. júna 2003, žalobca sa dozvedel o vzniku škody pozostávajúcej z trov obhajoby najneskôr právoplatnosťou oslobodzujúceho rozsudku, teda 6. septembra 2012. Objektívnu premlčaciu dobu v zmysle § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. je nutné počítať od doručenia uznesenia o vznesení obvinenia, uplynula teda 16. júna 2013, 9 mesiacov po tom, ako sa žalobca dozvedel, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo nezákonné a o vzniku škody. Nejde o prípad, keď by bolo v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe dôvodné aplikovať vo vzťahu k námietke premlčania korektív dobrých mravov, keďže žalobcovi nebola skrátená objektívna premlčacia doba do tej miery, že by mu bolo reálne zabránené vo včasnom uplatnení jeho nároku.

6. Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalobca s poukazom na § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 7Cdo/28/2022 z 27. apríla 2023 rozsudok krajského súdu zrušil a vec

mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že námietky žalobcu boli predovšetkým založené na momente plynutia objektívnej a subjektívnej premlčacej doby pri uplatnení nároku na náhradu škody. Najvyšší súd poukázal na závery vyslovené v náleze ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 44/2017 z 21. novembra 2017 a stanovisko najvyššieho súdu č. 25/2019 (uznesenie sp. zn. 3 Cdo 3/2018), z ktorého najvyšší súd vyvodil, že objektívna 10-ročná premlčacia doba v tomto prípade neplynie. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu škody v rámci trojročnej subjektívnej doby a objektívna doba neplynula, k uplatneniu nároku došlo včas a nemožno súhlasiť s názorom krajského súdu o uplynutí 10-ročnej premlčacej doby. Uzavrel, že došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP a súčasne bol naplnený dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

III.

Argumentácia sťažovateľky

7. Sťažovateľka namieta arbitrárnosť a nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

8. Tvrdí, že rozhodnutia, na ktoré najvyšší súd poukázal vo svojom rozhodnutí (stanovisko najvyššieho súdu č. 25/2019, nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 44/2017), riešia iné právne otázky vyplývajúce z iných skutkových okolností. Najvyšší súd z ním citovanej „ustálenej rozhodovacej praxe“ vyvodil závery, ktoré z týchto rozhodnutí vôbec nevyplývajú. Stanovisko najvyššieho súdu č. 25/2019 sa venuje plynutiu objektívnej premlčacej doby pri nárokoch na náhradu škody vyvodzovaných z nesprávneho úradného postupu, vec sťažovateľky sa však týka žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (uznesením o vznesení obvinenia žalobcovi). Nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 44/2017 rieši otázku rozporu námietky premlčania s dobrými mravmi, ak trestné stíhanie trvalo od doručenia uznesenia o vznesení obvinenia viac ako 10 rokov. Trestné konanie proti žalobcovi však skončilo 9 mesiacov pred uplynutím objektívnej premlčacej doby, čo predstavuje dostatočne dlhý časový priestor na riadne uplatnenie nároku na náhradu škody. Krajský súd sa posúdením otázky premlčania od záverov týchto rozhodnutí nijako neodklonil.

9. Najvyšší súd pristúpil k zrušeniu rozsudku krajského súdu nielen s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ale aj podľa § 420 písm. f) CSP. Z uznesenia najvyššieho súdu ale nie je možné identifikovať, v čom najvyšší súd videl naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Nesprávne právne posúdenie veci nezakladá naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

IV.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

IV.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

10. Najvyšší súd konštatuje, že žalobca si uplatnil nárok na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci v situácii, keď dĺžka trestného konania dosahuje už k hranici objektívnej 10-ročnej premlčacej doby. Najvyšší súd je názoru, že na danú situáciu sa vzťahuje právna veta najvyššieho súdu publikovaná v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 25/2019 (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 3/2018 z 13. decembra 2018), ktorého práva veta znie: „Pri nárokoch na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti

za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, vyvodzovaných z nesprávneho úradného postupu, sa právo môže premlčať len uplynutím subjektívnej trojročnej premlčacej doby podľa § 22 ods. 1 vety prvej tohto zákona, plynúcej odo dňa získania poškodeným vedomosti o škode (o tom, že už vznikla).“ Najvyšší súd aplikoval právnu vetu i na predmet konania. V opačnom prípade by došlo k neprimeranému skráteniu subjektívnej premlčacej doby v dôsledku objektívnej lehoty, čo najvyšší súd považuje za potenciálne rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najvyšší súd podľa čl. 152 ods. 4 ústavy poukázal aj na princípy nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 44/2017 z 21. novembra 2017. Ústavne konformným výkladom dospel k záveru, že predmetom konania je situácia, keď objektívna desaťročná premlčacia doba podľa § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. v tomto prípade žalobcovi neplynie a zostáva mu zachovaná celá subjektívna lehota.

IV.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

11. Zúčastnená osoba (žalobca) uviedla, že jej obhajca vystavil v trestnom konaní faktúru za poskytovanie právnych služieb 10. júna 2013. Až z vystavenej faktúry obhajcu sa dozvedela o výške škody priamo spôsobenej v súvislosti s vydaním nezákonného rozhodnutia. Bezprostredne potom, ako sa dozvedela o výške škody (výške trov obhajoby), jej aj vznikla škoda, keďže trovy obhajoby zaplatila 13. júna 2013 a 16. júna 2013. Vznik škody nastal viac ako 10 rokov odo dňa doručenia nezákonného rozhodnutia voči zúčastnenej osobe, teda po uplynutí objektívnej 10-ročnej premlčacej doby na uplatnenie náhrady škody, ktorá začína plynúť odo dňa vydania nezákonného rozhodnutia. Sťažovateľka v konaní namieta premlčanie práva, ktoré ani nevzniklo, keďže právo domáhať sa na náhrady škody vzniká až vznikom samotnej škody, škoda samotná nevznikla oslobodením spod obžaloby, ale až momentom uhradenia trov obhajoby obhajcovi. Najvyšší súd konštatoval, že nárok bol uplatnený v subjektívnej trojročnej dobe od vzniku škody, a teda nebol premlčaný. Tento právny názor vyplýva aj z rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III ÚS 339/08 z 25. novembra 2008 bez ohľadu na to, či na toto rozhodnutie najvyšší súd poukázal alebo nie. Podat' žalobu o náhradu škody pritom nemožno predtým, ako škoda vznikla, pretože by bola zamietnutá ako predčasná. Nárok na náhradu odmeny a nákladov advokáta za zastupovanie v konaní vzniká dňom právoplatného skončenia konania, v ktorom klienta advokát zastupuje. Záver, že zúčastnená osoba nemá nárok na náhradu škody pre ňou nezavinené uplynutie 10-ročnej premlčacej lehoty, je nespravodlivý a neústavný. Formálny výklad začiatku plynutia objektívnej premlčacej lehoty založený len na doslovnom výklade ustanovenia § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. je od podstaty neudržateľný a neústavný a je v rozpore s čl. 46 ods. 2 ústavy. V Českej republike spornú otázku počiatku plynutia objektívnej premlčacej doby Najvyšší súd Českej republiky vyriešil s konečnou platnosťou v rozhodnutí sp. zn. 31Cdo/4835/2014. Ide o právny názor argumentačne aplikovateľný aj v podmienkach Slovenskej republiky vzhľadom na rovnakú právnu úpravu danú zákonom č. 58/1969 Zb. Správny a ústavne konformný je taký prístup, keď počiatok plynutia objektívnej lehoty sa stanoví až k momentu kumulatívneho splnenia existencie nezákonného rozhodnutia a existencie škody.

IV.3. Replika sťažovateľky:

12. Sťažovateľka vo svojej replike uviedla, že najvyšší súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti nepoukázal na jediné rozhodnutie, nieto ešte na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, s ktorým by bol záver krajského súdu v otázke plynutia objektívnej 10-ročnej premlčacej doby

podľa § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. v prípadoch náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa tohto zákona v rozpore, resp. od ktorého by sa krajský súd ako súd odvolací svojím právnym názorom odklonil, čo by malo zakladať prípustnosť (a dôvodnosť) dovolania žalobcu v predmetnom konaní podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Rozsudok krajského súdu nielenže nie je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ale je, naopak, plne v súlade s rozhodnutiami, na ktoré paradoxne najvyšší súd poukázal ako na rozhodnutia, od ktorých sa mal krajský súd odkloniť. Sťažovateľka zotrvala na dôvodoch ústavnej sťažnosti.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, v zmysle ktorej otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016). Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale ani formalistická a aby bola čo najústálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

14. Ústavný súd zásadne môže o merite veci rozhodovať len v prípade takej ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti konečným rozhodnutiam orgánov verejnej moci. Spravidla musí ísť o rozhodnutie, ktorým sa súdne či iné konanie končí, a jeho účastník nemá možnosť inej právnej obrany než využitie inštitútu ústavnej sťažnosti. V konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ešte stále prebieha, zásadne nemožno uvažovať o splnení tejto požiadavky (IV. ÚS 361/2010). Úlohou ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti nie je meniť, naprávať tvrdené či skutočné pochybenia všeobecných súdov a iných orgánov v dosiaľ právoplatne neskončených konaniach. Ústavný súd je zásadne povolaný zaoberať sa zásahom do ústavne zaručených práv a slobôd sťažovateľa v právoplatne skončenej veci za súčasného vyčerpania všetkých garantovaných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje. Ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 211/2016).

15. Napriek tomu aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu môže porušiť základné právo účastníka konania. Ide najmä o prípady, ak všeobecný súd vyrieši s konečnou platnosťou otázku, ktorá je spôsobilá zásadným spôsobom ovplyvniť ďalší priebeh konania alebo jeho výsledok, prípadne ním konanie v istej časti končí a náprava eventuálneho pochybenia by mohla byť dosiahnutá len zásahom ústavného súdu po skončení konania pri posudzovaní spravodlivosti konania ako celku, čo by nebolo účelné (II. ÚS 344/2019).

16. Najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol, že námietky žalobcu boli predovšetkým založené na momente plynutia objektívnej a subjektívnej premlčacej doby pri uplatnení nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. K zrušeniu rozsudku krajského súdu pristúpil, keď

dospel k záveru, že došlo k porušeniu práva žalobcu (dovolateľa) na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP a súčasne bol naplnený aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

17. Vo vzťahu k dovolaniu žalobcu podanému z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 CSP najvyšší súd poukázal na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 3/2018 z 13. decembra 2018 (R 25/2019), z odôvodnenia ktorého má vyplývať, že objektívna premlčacia doba u nárokov na náhradu škody uplatňovaných podľa zákona č. 58/1969 Zb. neplynie. Je však potrebné prisvedčiť sťažovateľke, že závery najvyššieho súdu vyslovené v uznesení sp. zn. 3 Cdo 3/2018 sa týkajú nárokov na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. vyvodzovaných z nesprávneho úradného postupu. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 3 Cdo 3/2018 výslovne rozlišuje medzi nárokmi vyvodzovanými z nesprávneho úradného postupu a nárokmi vyvodzovanými z nezákonných rozhodnutí, pričom uvádza: „... pri nárokoch na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb., vyvodzovaných z nesprávneho úradného postupu, sa právo môže premlčať len uplynutím subjektívnej trojročnej premlčacej doby podľa § 22 ods. 1 vety prvej zákona, plynúcej odo dňa získania poškodeným vedomosti o škode (o tom, že už vznikla) a objektívna desaťročná premlčacia doba podľa § 22 ods. 2 zákona v tomto prípade neplynie.“ Vo veci sťažovateľky sa žalobca síce domáha náhrady škody podľa zákona č. 58/1969 Zb., avšak z titulu nezákonného rozhodnutia (uznesenia o vznesení obvinenia žalobcovi), nie z titulu nesprávneho úradného postupu.

18. Ústavný súd konštatuje, že uznesenie najvyššieho súdu vo vzťahu k záveru o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu) je aj vnútorne nekonzistentné. Na jednej strane najvyšší súd poukazuje na nález sp. zn. III. ÚS 44/2017, v ktorom ústavný súd vychádzal z premisy, že objektívna premlčacia doba v zmysle § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. pri nárokoch na náhradu škody vyvodzovaných z nezákonného rozhodnutia plynie, avšak za určitých okolností je opodstatnené námietku premlčania považovať v kontexte plynutia objektívnej premlčacej za vznesenú v rozpore s dobrými mravmi, a teda vyhodnotiť ju ako právne neúčinnú. Na strane druhej najvyšší súd poukázal na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 3/2018, podľa ktorého objektívna premlčacia doba pri nárokoch na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. (vyvodzovaných z nesprávneho úradného postupu, pozn.) podľa § 22 ods. 2 predmetného zákona neplynie. K tomuto ústavný súd uvádza, že ak bol najvyšší súd toho názoru, že objektívna premlčacia doba u žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody vôbec neplynie (a teda nikdy neuplynie), je irelevantné vo vzťahu k plynutiu objektívnej premlčacej doby posudzovať súlad vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi.

19. Ústavný súd dospel k záveru, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 3/2018 (R 25/2019) nedopadá na vec sťažovateľky, keďže jeho závery sa týkajú otázky plynutia objektívnej premlčacej doby nároku na náhradu škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. vyvodzovaného z nesprávneho úradného postupu, nie z nezákonného rozhodnutia. Rozhodnutie krajského súdu založené na názore, že žalobcov nárok podlieha premlčaniu v zmysle § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb., preto nemožno považovať za odkláňajúce sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Zároveň nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 44/2017 a rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 3/2018 (R 25/2019) nemajú v ich vzájomnom vzťahu podporný charakter, predmetné rozhodnutia pojednávajú o právnych otázkach, ktoré nie sú totožné (R 25/2019 – objektívna premlčacia doba pri nárokoch na náhradu škody vyvodzovaných

z nesprávneho úradného postupu neplynie, nález – objektívna premlčacia doba pri nárokoch na náhradu škody vyvodzovaných z nezákonného rozhodnutia plynie, avšak námietku premlčania je za určitých okolností nutné vyhodnotiť ako vznesenú v rozpore s dobrými mravmi a považovať ju za neúčinnú). Napokon nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 44/2017 nepochybne nemožno subsumovať pod ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, ktorá kategória je určujúca pre posúdenie opodstatnenosti dovolania v intenciách § 421 ods. 1 CSP.

20. Za tohto stavu ústavnému súdu nezostávalo iné, než uzavrieť, že najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil rozsudok krajského súdu s poukazom na naplnenie dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a tento záver je nutné vyhodnotiť ako ústavne neudržateľný. V tomto smere ústavný súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní ústavnoprávnej konformnosti záveru najvyššieho o naplnení predpokladov pre zrušenie rozsudku krajského súdu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP vychádzal výlučne z dôvodov vymedzených najvyšším súdom v napadnutom uznesení. Ústavný súd neskúmal prípadnú existenciu rozhodnutí najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, ktoré sa venujú otázke premlčacej doby nároku na náhradu škody vyvodzovaného podľa zákona č. 58/1969 Zb. z nezákonného rozhodnutia. Pokiaľ zúčastnená osoba vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 31Cdo/4835/2014 a nález ústavného súdu sp. zn. III ÚS 339/08, tieto rozhodnutia nespádajú pod rozhodovaciu prax dovolacieho súdu na účel aplikácie § 421 ods. 1 CSP, keďže predmetné rozhodnutia nie sú rozhodnutiami dovolacieho súdu Slovenskej republiky.

21. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, najvyšší súd aj tento považoval za naplnený, pričom v napadnutom uznesení uviedol, že „došlo k porušeniu práva žalobcu (dovolateľa) na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP...“. Najvyšší súd svoj záver vôbec nezdôvodnil, nekonkretizoval, akým spôsobom malo zo strany krajského súdu dôjsť k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. Samotný najvyšší súd pritom konštantne zastáva názor, že prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/159/2019). Odôvodnenie napadnutého uznesenia sa v bodoch 11 až 17 týka vyhodnotenia existencie dovolacieho dôvodu – nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 CSP, pričom konštatovanie o existencii vady rozsudku krajského súdu podľa § 420 písm. f) CSP je uvedené v bode 18 napadnutého uznesenia bez toho, aby najvyšší súd vymedzil, akým pochybením krajského súdu ako súdu odvolacieho malo dôjsť k naplneniu daného dovolacieho dôvodu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je preto vo vzťahu k záveru na naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP nepreskúmateľné.

22. Ústavný súd uzatvára, že najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil rozsudok krajského súdu, konštatujúc opodstatnenosť dovolania s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pričom tento záver je nutné vyhodnotiť ako ústavne neudržateľný vzhľadom na skutočnosť, že nebol založený na judikatúre dovolacieho súdu dopadajúcej na vec sťažovateľky, najvyšší súd zároveň konštatoval existenciu vady rozsudku krajského súdu podľa § 420 písm. f) CSP bez toho, aby svoj záver akokoľvek zdôvodnil. Týmto spôsobom najvyšší súd zasiahol do práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, keď o dovolaní žalobcu rozhodol ústavne nekonformným spôsobom. Ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu (bod 1 výroku tohto nálezu).

23. Zároveň napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na rovnosť účastníkov civilného sporového konania, keďže najvyšší súd zrušením rozsudku krajského súdu zvýhodnil žalobcu, teda protistranu sťažovateľky. Aj v časti namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 47 ods. 3 ústavy tak ústavný súd sťažnosti sťažovateľky vyhovel (bod 1 výroku tohto nálezu).

24. Vychádzajúc z čl. 127 ods. 2 ústavy vzhľadom na vyhovenie sťažnosti ústavný súd napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

25. Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou najvyššieho súdu, riadiac sa právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze [§ 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], opätovne posúdiť dovolanie žalobcu, rešpektujúc obsah a zmysel práv, ktorých porušenie bolo ústavným súdom zistené. Ústavný súd zdôrazňuje, že výsledkom opätovného rozhodovania o dovolaní žalobcu nemusí byť nevyhnutne opačné rozhodnutie najvyššieho súdu. Ako už ústavný súd uviedol skôr, pri posudzovaní opodstatnenosti ústavnej sťažnosti vychádzal výlučne z dôvodov zrušenia rozsudku krajského súdu uvedených v napadnutom uznesení najvyššieho súdu s tým, že neskúmal prípadnú existenciu judikatúry najvyššieho súdu dopadajúcu na dovolaní vymedzené otázky právneho posúdenia veci. Ústavný súd tiež neskúmal dôvodnosť dovolania žalobcu v časti namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP. Je úlohou najvyššieho súdu posúdiť dovolanie žalobcu z hľadiska žalobcom vymedzených dovolacích dôvodov a svoje závery náležite odôvodniť.

VI.

Trovy konania

26. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

27. Trovy konania si sťažovateľka neuplatnila, z obsahu spisu jej ani žiadne trovy konania nevyplývajú, preto o nich ústavný súd nerozhodoval. Zúčastnenej osobe síce trovy konania vznikli (trovy právneho zastúpenia), ustanovenie § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde však umožňuje priznanie náhrady trov konania iba účastníkovi konania (príp. štátu), nie zúčastnenej osobe.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2024

Robert Šorl
predseda senátu